בית אהרן — ויגש

איתא במדרש: ויגש אליו יהודה: ואת יהודה שלח להורות לפניו גושנה: ילמדינו רבינו אימתי מברכין על הנר במוצאי שבת. כך שנו רבותינו אין מברכין על הנר עד שיאותו לאורו. מנין אתה למד מהקב"ה שנאמר וירא אלקים את האור כי טוב ואח"כ ויבדל אלקים. א"ר זעירא א"ר אבהו מכאן שאין מברכין על הנר עד שיאותו לאורו: אמר רשב"י אמר הקב"ה היו מחבבין את המצות שהם שלוחי ושלוחו של אדם כמותו כו' כאלו לי כבדתני. אין לך אדם שכיבד את המצות כו' כיעקב שנאמר ויעקב איש תם וגו' אבדת אחד תמצא שלשה יוסף מנשה ואפרים. וכשבשרו לו יוסף חי מיד שלח את יהודה פריזבוטא. ואת יהודה שלח כו': עכ"ל המדרש

ולכאורה מה ענין המצות לכאן. ונוכל לומר לפי שקיי"ל שלוחו של אדם כמותו אזי צריך השליח להתקשר עצמו לשולחו בכדי שיתייחד עצמו עם המחשבה של שולחו כדי שיוכל לפעול שליחותו: והמצות הם שלוחיו של מקום וכביכול מתלבש עצמו בתוך המצות. וזהו שאמר אין מברכין על הנר עד שיאותו לאורו. לפי שהקב"ה צוה לברך על הנר במוצאי שבת הלביש רצונו בזה שצריך לברך. ולזה אין מברכין על הנר עד שיאותו לאורו. כי הנאה שייכא בדבר שיש איזו מחיצה מפסקת שאינו יכול לבא לזה והוא שובר המחיצה ובא לאותו דבר אזי יש לו הנאה מאד. ולזה כשהוא מכיר בין האור ובין החשך אז יש לו הנאה וצריך לברך. ובאמת אין שייך כאן דווקא על הנר אלא זה שייך ג"כ בכל המצות כי כל המצות נקראים נר. וכתיב שיש יתרון לחכמה מן הסכלות כיתרון האור מן החשך. וכשאדם עושה איזו מצוה צריך מאד לידע שהמצוה ההיא שולח לו הקב"ה וצריך להיו' אצלו מקודם שלשה דברים הכנעה הבדלה המתקה. שיבדיל ממנו כל הדברים המעכבים עשיית המצות ולהכניע לבו ולשבור את המחיצה של ברזל המפסקת במוחו ולבו. וימתיק כל הדברים שנצרך להמתיק וידע ויבין גודל החילוק בין טוב להההיפוך מהיות טוב אל תקרי רע. ויהנה מאורו. ולזה אין מברכין עד שיאותו לאורו. וסוף המאמר לעיל אין לך אדם שכיבד את המצות יותר מיעקב וכו' שלח את יהודה פרוזביטא. כי קודם שנתבשר מבשורת יוסף לא שרתה עליו השכינה ולזה לא היו יכול להבדיל כל הדברים שצריכים להבדיל. אבל משנתבשר מבשורת יוסף כתיב ותחי רוח יעקב וכו'. פי' שהשיג את החיות. ולזה אמר יעקב רב עוד יוסף בני ח"י. היינו שיש לי עוד חלק ברב טוב הצפון לצדיקים. ואז הבחין בין האור ובין החשך והבדיל האור מן החשך והי' יכול לעשות את יהודה שליח ליוסף. כי יוסף נקרא בוקר. הבוקר אור והאנשים שולחו לייחד את יהודה עם יוסף. וזה אין צריך להסתפק כי מסתמא כל הוויכוחים שהיו בין יהודה ליוסף הכל היו לימות המשיח. ולזה הבדיל יעקב מהם כל הדברים שצריכים להבדיל וייחד אותם בייחד שיהי' לעתיד משיח בן יוסף מקודם ואח"כ משיח בן דוד. כללו של דבר שצריך כל אדם לידע שהמצות הם שלוחיו של מקום. וכביכול צמצם כבודו בהמצות. ושלוחו של אדם כמותו. וצריך האדם להבחין יתרון האור מן החשך בכדי שיהנה מאורו ויכוין לייחד קוב"ה ושכינתי' כי יעקב כשהשיג את החיות והבדיל האור מן החשך היה יכול לייחד יהודה עם יוסף. וזהו

אחר שבשרו מיוסף וקיבל חיות ושרתה עליו שכינה אז שלח את יהודה לפניו אל יוסף להורות לפניו גושנה:

איתא במדרש. ויגש אליו יהודה. כתיב מים עמוקים עצה בלב איש. לבאר עמוקה מלאה צונן והיו מימיה צוננים ויפים ולא היתה שום בריה יכולה לשתות מהם בא אחד וקשר חבל בחבל נימא בנימא משיחה במשיחה ודלה מימיה ושתה. התחילו הכל שותין ממנה. כך לא זז יהודה משיב ליוסף עד שעמד על לבו. וזהו ויגש אליו יהודה. עכ"ל המדרש:

ונוכל לומר עפ"י דאיתא בזוה"ק ע"פ כי הנה המלכים נועדו עברו יחדיו. דכד מתחברין כחדא כדין עברו יחדיו וכל דינין מתעברין ומתכפיין. כי יהודה ויוסף נקראים מלכים כי יהודה נקרא מלכי צדק ויוסף נקרא צדיק וכשצדיק וצדק מתייחדין ביחד אזי כי הנה המלכים נועדו עברו יחדיו. מתבטלין כל הדינים. ושמא תאמר שכולם רואים את הייחוד. המה ראו כן תמהו. כי הם סוככים בכנפיהם כדי שלא ייראו הייחוד שביניהם. וזהו כי הנה המלכים נועדו. שהנקודות מתייחדים בייחוד גמור וזה נקרא חבל בחבל נימא בנימא משיחה במשיחה. ואיתא באור החיים הקדוש. ויגש אליו יהודה וכו' שהקריב דעתו ורצונו לאהוב את יוסף כדי שיוסף יקרב דעתו אליו ונתייחדו הנקודות הנקראים ציון. וזהו ברוך י"י מציון שוכן ירושלים. פי' כשהנקודות מתייחדין אזי הוא שוכן בירושלים. וזה הי' מחלוקת ביניהם עבור בנימין. כי יוסף נקרא צדיק דלעילא. ובנימין נקרא צדיק דלתתא. עד ולא יכול יוסף להתאפק כי כן דרכו תמיד להשפיע תמיד כל טוב לכל הנצבים עליו. ולזה כשניגש אליו יהודה ונתייחדו צדיק וצדק כחדא אזי הם משפיעים תמיד כל הברכות וישועות לישראל ויכולים כל הנצבים עליו לקבל ההשפעה וזה נקרא חבל בחבל. ומתבטלין כל הדינים. וזהו פירוש הזוהר הקדוש. כי הנה המלכים נועדו עברו יחדיו דמתעברין ואתכפיין כל הדינים ונשאר חסד אל כל היום כנ"ל. וזהו המה ראו כן תמהו כנ"ל:

כתיב ביוסף כי פי המדבר אליכם. ופירש"י בל' הקודש ולכאורה מה הוא הראי' מזה שהוא יוסף. הלא כל המלכים צריכים לידע שבעים לשון. רק הפי' הוא כך שאמר להם ראו כל מה שדברתי עמכם מיום ראשון שראיתי אתכם עד היום הגם שדברתי עמכם בלשון מצרי הי' הכל ל' קודש. ובאמת דיבר עמהם גם בשבת ל' מצרי. כי הסעודה שאכל עמהם בשבת הי'. כי אין והכן אלא שבת. וכתיב והם לא ידעו כי שומע יוסף. נמצא שדיבר עמהם בל' מצרי. לזה אמר להם באיזה לשון שדיברתי עמכם הי' הכל לה"ק כי הוא נקרא יוסף הצדיק וברית הלשון מכוון נגד ברית המעור. ובאמת התורה נתפרש בשבעים לשון. והראה להם שלא קלקל ח"ו שום דבר והוא יוסף הצדיק. אשר לזה אמר להם. העוד אבי חי. ולכאורה הוא תמוה ששאל בל' כזה. אבל באמת הפי' הוא כך. כי עו"ד הוא עולה יסוד. וגם עו"ד הוא ל' עיקר. אמר להם תדעו שתהלה לאל העו"ד של אבי חי שלא קלקלתי ח"ו. אשר מזה הי' ירא יעקב שלא יחטא ח"ו יוסף ולא יהי' ליעקב חלק ברב טוב הצפון. לזה אמר להם יוסף העו"ד אבי חי וכמו כן אמר יעקב. ר"ב. עתה יהי' לי חלק ברב טוב הצפון. עו"ד יוסף בני חי:

סליק ספר בראשית